

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Ochalska – Gola

Sędziowie: SA Anna Miastkowska (spr.)

SO del. Bożena Rządzińska

Protokolant: sekr. sąd. Iga Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w N.

przeciwko (...) Szpitalowi Wojewódzkiemu w C.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 20 października 2016 r. sygn. akt I C 1376/16

I. uchyła zaskarżony wyrok w punkcie 1. w zakresie należności głównej w kwocie 280.684,59 (dwieście osiemdziesiąt tysięcy sześćset osiemdziesiąt cztery i 59/100) zł wraz z ustawowymi odsetkami, o których mowa w art. 8 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych zasądzonymi od kwot:

a) 147.741,08 (sto czterdzieści siedem tysięcy siedemset czterdzieści jeden i 8/100) zł za okres od dnia 9 czerwca 2016 r.

b) 127.358,85 (sto dwadzieścia siedem tysięcy trzysta pięćdziesiąt osiem i 85/100) zł za okres od dnia 30 grudnia 2016 r.

- i w tej części umarza postępowanie;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od (...) Szpitala Wojewódzkiego w C. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w N. kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Wyrokiem z dnia 20 października 2016 roku Sąd Okręgowy w Płocku zasądził od pozwanego (...) Szpitala Wojewódzkiego w C. na rzecz powoda (...) spółki z o.o. z siedzibą w N. kwotę 295.482,15 wraz z odsetkami i kosztami procesu.

Orzeczenie to zapadło na podstawie ustaleń, które między stronami nie były sporne. Sąd I instancji między innymi zaznaczył, że strony łączyły opisane w uzasadnieniu umowy na dostawy sprzętu medycznego zawierane na podstawie zamówień publicznych w trybie przetargu nieograniczonego. Powódka dostarczyła towar pozwanemu zgodnie z zamówieniem, który pozwany Szpital odebrał bez jakichkolwiek zastrzeżeń. Powódka wystawiła z powyższego tytułu faktury za sprzęt dostarczony w okresie od 25 listopada 2015 roku do dnia 29 kwietnia 2016 roku na łączną kwotę 275.099,93 zł. wskazując wysokość poszczególnych należności i termin zapłaty. Pozwany tej kwoty nie zapłacił.

W dalszych ustaleniach Sąd Okręgowy omówił sytuację finansową strony pozwanej, w tym wysokość jej zadłużeń. W swoich rozważaniach Sąd ten podkreślił, że dostawca spełnił swój obowiązek i dostarczył zamówione towary, zaś odbiorca nie zapłacił ceny, nie wypełniając tym samym swojego zobowiązania. Cena towaru nie była kwestionowana przez pozwanego. Dlatego żądanie zapłaty w wysokości 275.099,93 zł. podlegało uwzględnieniu (art. 605 k.c.). W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie znajdowały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, obowiązującej w dacie zawierania transakcji handlowych objętych żądaniem pozwu (art. 4 w zw. z art. 2 punkt 1-3 ustawy) co uzasadniało zasądzenie odsetek od wartości przedmiotu transakcji w sposób określony wyrokiem, z powołaniem się na treść art. 8 ust. 1 w zw. a art. 4 punkt 3 ustawy.

Powód mógł domagać się skapitalizowanych odsetek ustawowych w kwocie 5.584,66 zł za okres od daty wymagalności poszczególnych kwot uwidocznionych w fakturach stosownie do art. 482 par. 1 k.c.

Za uzasadnione Sąd uznał również żądanie zasądzenia kwoty 14.797,56 zł. z tytułu rekompensaty za koszty odzyskania należności wynikających z poszczególnych faktur, obliczonej zgodnie z art. 10 ust. 1 cyt. wyżej ustawy.

Ostatecznie na rzecz powoda została zasądzona kwota 295.482,15 zł.

Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanego o rozłożenie świadczenia na raty, uznając, że strona ta nie wykazała aby jej sytuacja była na tyle szczególna by uzasadniała zastosowanie art. 320 k.p.c. Miał na uwadze fakt, że pozwany, mimo trwających od wielu lat trudności finansowych nie podejmował stanowczych działań w celu ich zniwelowania. Kwestia relacji pozwanego z NFZ nie mogła wpływać na sytuację jego kontrahentów, którzy zawierając umowy liczyli na wywiązanie się przez pozwanego ze swoich zobowiązań w terminie i poświęcili swój kapitał na wykonanie wzajemnych obowiązków. Przepis art. 320 k.p.c. ma charakter wyjątkowy i może być stosowany w szczególnie uzasadnionych wypadkach, a ochrona pozwanego nie może być stawiana ponad ochronę powódki i wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu wierzyciela.

W apelacji od powyższego wyroku pozwany zarzucił naruszenie:

1. prawa procesowego, a mianowicie art. 320 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik sprawy, polegające na błędnym przyjęciu, iż w przypadku pozwanego nie zachodzą szczególnie uzasadnione przesłanki do rozłożenia zasądzonych świadczenia na raty, w tym należności z tytułu odsetek,
2. prawa procesowego, a mianowicie art. 233 par. 1 k.p.c. które to uchybienie polegało na dowolnej oraz sprzecznej ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego dokonanej przez Sąd I instancji ocenie materiału dowodowego, a w szczególności dokumentów dotyczących sytuacji majątkowej pozwanego poprzez oczywiście błędne, bezzasadne oraz sprzeczne z powyższymi dowodami przyjęcie przez Sąd, że pozwany nie wykazał, że jego sytuacja majątkowa jest na tyle trudna aby uzasadniała rozłożenie świadczenia na raty,
3. przepisów prawa materialnego, a konkretnie art. 5 k.c. poprzez niezastosowanie zasady kierowania się dobrem ogółu, troski o życie i zdrowie ludzi – pacjentów szpitala.

W oparciu o te zarzuty skarżący domagał się zmiany orzeczenia poprzez uwzględnienie wniosku o rozłożenie należności na raty, ewentualnie wnioskował o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa podniosła, że pozwany Szpital zapłacił na rzecz spółki należności – w kwocie 147.741,08 zł w dniu 9 grudnia 2016 roku i w kwocie 132.943,51 zł dnia 30 grudnia 2016 roku. W związku z powyższym powódka ograniczyła żądanie pozwu o zapłaconą należność i cofnęła pozew w tej części ze zrzeczeniem się roszczenia stwierdzając, że żądanie pozwu w dalszym ciągu jest uzasadnione w zakresie:

- zasądzenia od pozwanego odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonych od kwot;

a) 147.741,08 zł od dnia 14 czerwca 2016 roku do dnia 9 grudnia 2016 roku,

b) 127.358,85 zł od dnia 14 czerwca 2016 roku do dnia 30 grudnia 2016 roku.

- zasądzenia na rzecz powódki odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, liczonych od kwoty 5.584,66 zł od dnia 14 czerwca 2016 do dnia 30 grudnia 2016 roku,

- zasądzenia na rzecz powódki kwoty 14.797,56 zł tytułem rekompensaty za koszty odzyskania należności wynikających z faktur.

Powódka wniosowała o uchylenie wyroku i umorzenie postępowania w zakresie, w którym cofnęła pozew, domagała się oddalenia apelacji w pozostałej części.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

W toku postępowania apelacyjnego strona powodowa wniosła o uchylenie wyroku i umorzenie postępowania w zakresie w jakim pozwany Szpital spełnił dochodzone roszczenie (powódka cofnęła pozew ze zrzeczeniem się roszczenia). W związku z powyższym Sąd II instancji orzekł zgodnie z wnioskiem na mocy art. 355 par. 1 k.p.c. w zw. z art. 391 par. 1 k.p.c.

Ostatecznie zaskarżonym wyrokiem w pozostałej części strona pozwana była obciążona świadczeniami w zakresie sprecyzowanym w dopowiedzi na apelację – odsetkami od zapłaconych kwot za okres od dnia wymagalności do dnia zapłaty, odsetkami od kwoty 5.584,66 zł. oraz kwotą 14.797,56 zł.

Strona pozwana nie dokonała jakiegokolwiek modyfikacji swoich wniosków apelacyjnych, przed złożeniem tego środka skarżąca przekazała na rzecz powódki jedynie kwotę 147.741,08 zł. Pozostałej do zapłaty należności dotyczyły zatem zarzuty apelacji, przede wszystkim naruszenia art. 320 k.p.c.

Obecnie zarzuty te podlegają rozważeniu odnośnie kwoty 14.797,56 zł.

Zarzuty te nie były uzasadnione.

Jak słusznie podkreślił Sąd I instancji, przepis art. 320 k.p.c. ma zastosowanie w wyjątkowych przypadkach, w których ze względu na stan majątkowy, rodzinny, czy zdrowotny dłużnika spełnienie świadczenia byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione i narażałoby go na niepowetowaną szkodę. Sąd słusznie też zwrócił uwagę na konieczność uwzględnienia interesu obu stron, w tym uzasadnionego interesu wierzyciela, który, poza wyjątkowymi wypadkami, powinien otrzymać świadczenie zasądzone jednorazowo, tak aby nie poniósł dodatkowych strat finansowych do których może dojść w razie przesunięcia terminu zapłaty.

Po przeanalizowaniu okoliczności niniejszej sprawy dotyczących sytuacji finansowej pozwanego, Sąd Apelacyjny zgodził się z poglądem odmawiającym rozłożenia zasądzonej należności na raty. Nie negując trudności majątkowych pozwanego Szpitala trudno się było nie zgodzić z argumentacją Sądu, iż trudności te mają miejsce od dłuższego czasu,

a Szpital nie podjął skutecznych działań w celu uzyskania dodatkowych środków finansowych. Nie do zaakceptowania pozostaje sytuacja, w której pozwany w istocie funkcjonuje na koszt kontrahentów, angażujących własne środki w celu wykonania umów i liczących na wywiązanie się z wzajemnych zobowiązań ze strony Szpitala. Stanowisko Sądu pozostaje tym bardziej słuszne, że zadłużenie strony pozwanej jest obecnie niewielkie, a skarżąca zebrała środki na pokrycie łącznie kwoty 275.099,93 zł. Nie można więc było założyć, że zapłata pozostałej kwoty przekroczy możliwości pozwanego.

W świetle powyższych okoliczności nie można też było podzielić zarzutu naruszenia art. 5 k.c.

Skarżąca nie kwestionowała w apelacji zasadności obciążenia jej nie tylko ceną dostarczonego towaru, ale również obciążenia jej rekompensatą za koszty odzyskania należności wynikających z poszczególnych faktur. Dodać jedynie należy, iż świadczenie to znajdowało oparcie w treści przytoczonych przez Sąd I instancji i prawidłowo zinterpretowanych przepisach ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Ostatecznie, z podanych wyżej względów Sąd Apelacyjny oddalił apelację w pozostałym zakresie na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z treścią art. 98 par. 1 k.p.c. w zw. z art. 108 par. 1 k.p.c. i art. 391 par. 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. Apelujący przekazał powódce znaczną kwotę w trakcie postępowania odwoławczego, co dowodziło, iż Szpital nie jest pozbawiony możliwości pozyskania dodatkowych środków finansowych. Wymagało też podkreślenia, że nie wywiązując się ze swoich zobowiązań pozwany naraził powódkę na konieczność dochodzenia przypadających jej należności na drodze sądowej, co wiązało się z poniesieniem znacznych kosztów zastępstwa procesowego.